

Po úterním zasedání akademického senátu a následné debatě jsem se i já rozhodla se k stávající situaci vyjádřit. Snažila jsem se performancí počínaje a nejrůznějšími vyjádřeními v tisku konče získat co nejvíce možných informací k tématu, které iniciativa Nemusíš to vydržet otevřela. Vybavily se mi mé vlastní vzpomínky, kdy jsem zažívala podobné situace zmiňované ve výpovědích v rámci performance, jen to bylo během studia na střední škole počátkem 90.let. Vzpomněla jsem si, co všechno jsem i já spíše v obecné rovině věděla o tom, co zaznívá ve výpovědích současných i bývalých studentů DAMU. A i mně to do června tohoto roku přišlo jaksi nezměnitelné.

V diskusi na úterním zasedání senátu zazněla mnohokrát otázka, proč to tedy už dávno někdo neřekl, něco neudělal..... Zároveň se objevila svědectví, že se kdosi již dříve ozval, ale jeho hlas byl umlčen. Důležitým momentem, který pro mne přeostřil zaměření z problému osobních zraňujících příběhů na jakýsi obecnější problém, bylo označení atmosféry ve škole jako „klíma nedůvěry“. Protože potřeba změny klímatu na fakultě byla během diskuse mnohokrát zmiňována.

Od první chvíle, tedy od prvního shlédnutí performance, jsem přemýšlela nad tím, jak bych já osobně definovala prostředí, kde by k takovýmto dlouhodobým kumulacím problémů obsažených ve výpovědích nedocházelo. Mám za to, že nejdůležitějším faktorem je důvěra, otevřenost a pochopení. Jak mezi pedagogy a studenty, tak i mezi pedagogy navzájem a samozřejmě i studenty navzájem. V takovém prostředí je možné o případných problémech mluvit a řešit je. Takové prostředí lze ale vybudovat pouze za předpokladu, že všichni zúčastnění jsou otevření diskusi, různým úhlům pohledu na danou problematiku a hlavně, neřeší problém z pozice moci. Mám za to, že budování takového prostředí na mnoha katedrách, i ve vedení fakulty již nějakou dobu probíhá.

Myšlení, které vychází z předpokladu hierarchického uplatnění moci je zastaralé, překonané a nefunkční ve společnosti, která se chce posouvat dál, vyvíjet se. Mluví o tom i filozof Miroslav Petříček v rozhovoru pro ČRO Plus (2.2. 2021). „Protože musíme vymyslet něco jiného a musíme myslet jinak. Myšlení je myslet jinak a ne se pohybovat stále ve starých kolejích a spoléhat na zvyky praotců...“ Tématem rozhovoru je sice pandemie, tedy zdánlivě odlišné téma, ale podstata zůstává stejná.

Univerzitní prostředí je místem, kde by právě k takovýmto změnám myšlení mělo docházet. Setkávání a diskuse studentů a pedagogů napříč věkovými kategoriemi by měly být podhoubím, ze kterého něco nového vzhází. Zbavovat se jaksi programově starých pedagogů by podle mne také nebylo moudrým řešením. Na věku nezáleží. Zkušenosti starších jsou velice cenné. Jen je nelze prezentovat jako jediné správné, neměnné a studentům je předkládat jako návod, jak oni sami mají myslet a tvořit.

Vystoupení profesora Jana Buriana a profesora Jana Vedrala byla z mého pohledu příkladem dvou přístupů, které k otevřené diskusi nevedou a nemohou tak klíma na fakultě změnit.

Profesor Burian zvolil v rámci svého vystoupení strategii, která nezpochybňuje existenci problému, tváří se že je otevřená k řešení a dokonce i nějaká sama předkládá. A mohou být i řešení funkční. Problematickým momentem této strategie je, že předpokládá uklidnění situace a následné řešení problému v ústraní a již bez zájmu širšího pléna, což nezaručuje uskutečnění požadovaných změn. Naopak vzbuzuje podezření, že až se situace utiší, vše se vrátí do starých kolejí a toto „ozvání se“ zase vyzní naprázdno.

Strategie, jejímž příkladem je vystoupení profesora Vedrala, otevřeně deklaruje postoj řečníka. Je méně záludná než strategie předchozí, protože nic nezastírá, což je se dá vnímat jako pozitivní. Zároveň ale egocentricky interpretuje daný problém. Zlehčuje a zesměšňuje názory a pocity osob, které mají na danou problematiku výrazně jiný názor. Odvádí pozornost k detailům, dezinterpretuje

významy. Řečník své odborné znalosti zneužívá k marginalizaci obecného tématu nebo problému, který v tomto případě performance otevírá a tím i popírá nutnost diskuse jako takové.

Otevřenost a dobrá vůle většiny diskutérů, včetně vedení AMU a DAMU zastoupené rektorkou Ingeborg Radok Žádnou, děkanem Karlem Tománkem, proděškankou Alicí Koubovou je příslibem k pozitivním změnám směřujícím k příjemnějšímu klimatu na fakultě i AMU jako celku. Otázkou však je, jestli pedagogové na AMU užívající výše popsané strategie jsou schopni s otevřenou myslí diskutovat a nejen přednášet svá stanoviska, která žádnou diskusi nepřipouští.

Na závěr bych ráda řekla, že jako pedagog působící na DAMU cítím spoluzodpovědnost za současné klima, které na DAMU panuje a zároveň i za změny, ke kterým by tyto a i budoucí diskuse měly vést. Pevně doufám, že se nám společnými silami podaří mnohé změnit a stát se univerzitou, která obstojí na všech možných úrovních. Umělecké, odborné, mezinárodní, ale hlavně té lidské.

MgA. Kristýna Täubelová, Ph.D.